בעזהשי"ת

ושמחת בכל הטוב וגו' (כו יא)

איתא במדרש (ילקוט רמז תתצ"ב) **ושמחת בכל הטוב, אין טוב אלא תורה, דכתיב כי לקח טוב נתתי לכם, לפיכך משה מזהיר את ישראל עשר עשר תעשר** (דברים יד כב), ע"כ, והוא תמוה.

ואפשר לומר בהקדם מש"כ בספה"ק **זרע קודש** (פ' וירא) לפרש מה שמברכין לחתן ולכלה בנשואין **שהזיווג יעלה יפה**, על פי שמבואר בכתבי האר"י (לקוטי תורה זכריה) שלעתיד לבא יתעלה האות ו' שבשם הוי"ה לאות י' וזהו ביום ההוא יהי"ה ה' אחד ושמו אחד, ונמצא כי עתה בזמן הגלות הזיווג של שם הוי"ה ואדנ"י עולה למספר צ"א, אבל לעתיד לבא יהי' שתי השמות יהי"ה אדנ"י עולה כמספר יפ"ה, וזהו שאנו מתפללין שהזיווג, היינו זיווג השמות, יעלה יפ"ה, כמספר צ"ה, עכדה"ק.

והנה **האלשי"ך הקדוש** זללה"ה פירוש מה שכתוב (במדבר כג ט) **הן עם לבדד ישכון** וגו', כי כל האותיות יש להם זוג, א' וט' עולה י' וכן ב' וח', אבל אות ה' אין לו זוג, וכן האותיות י' וצ' עולה מאה, וכן אות כ' ופ', אבל אות נ' אין לו זוג, נמצא כי אותיות ה"ן אין להם בן זוג, ובזה פי' האלשי"ך, ה"ן עם לבדד ישכון, פי' עם ישראל נמשלו לאותיות ה"ן שהם מצויינים ואינם מתערבים בין הגוים, עכדה"ק.

ואיתא **במדרש** (ויק"ר לב ה') בשביל ארבעה דברים נגאלו ישראל ממצרים, שלא שינו את שמם ולא שינו את לשונם ולא את מלבושיהם ושהיו גדורים בעריות, וכמו שמבואר בספרי (בפרשתן – ומביאו בעל ההגדה) מלמד שהיו ישראל מצויינים שם, מבואר שעל ידי שהיו ישראל מתנהגים בנמוסי יהדות ולא נתערבו בגוים, בזכות זה נגאלו ממצרים, ואיתא דגאולת מצרים הי' פועל דמיוני מגאולה העתידה, ולפי זה על ידי שבני ישראל מצויינים עכשיו בגלות, ואינם מתערבים בין הגוים, בזכות זה יגאלו במהרה, ויזכו לראות בישועתן של ישראל.

ובזה יש לפרש מה שכותבין (נוסח התנאים) **ובשאלת 'פיה' ואומרת 'הן'**, אם רוצין שנזכה לבחינת **יפ"ה**, לגאולה העתידה אשר הזיווג השמות יעלה יפ"ה, אזי **אומרת 'הן'**, ע"י שיהיו ישראל מצויינים ולא יתערבו בין האומות עי"ז יזכו להגאולה במהרה, וזהו מה שאומרים (פיוט כתר) **הן גאלתי אתכם אחרית כראשית** וכו', ולכאורה קשה הא גאולה האחרית יהי' גדול פי כמה מגאולת הראשית ומהו הדמיון אחרית כראשית, אמנם לפי המבואר לעיל יש לפרש, 'הן' אם יתנהגו בבחינת 'הן' שיהיו מובדלים ומופרשים בין הגוים, גאלתי אתכם '**אחרית כראשית**' שאותיות האחרונות של הוי"ה יהי' כמו הראשונות, פי' שיזכו להגאולה העתידה וביום ההוא יהי"ה שמו, וזהו פי' **המגיד מראשית אחרית** וכו', פירוש מ'**ראשית**' האותיות של ראשית, כן יהי '**אחרית**'.

ובזה יתבאר המדרש, '**ושמחת בכל הטוב אין טוב אלא תורה**', כי התורה הקדושה נתונה לבני ישראל, אשר על ידי זה נהי' מובדלים ומצויינים בין האומות, כמו שנאמר (שמות יט ה') **ואתם אם שמוע תשמעו** בקולי וגו' והייתם לי סגולה מכל העמים וגו', פירש"י אוצר חביב שמלכים גונזים אותם, כך אתם תהיו לי סגולה משאר אומות וכו', **לפיכך משה מזהיר את ישראל עשר תעשר**' וגו', ושם כ' בסוף הענין (דברים יד כג) ואכלת לפני ה' אלקיך '**במקום אשר יבחר לשכן שמו שם**' וגו', כי על ידי שנהי' מצויינים בגלות בזה נזכה לבנין בית הבחירה בב"א.

❖ ❖ ❖

ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך וגו'(כו ב')

הקשו המפרשים הרי אין מביאין ביכורים אלא משבעת המינים ורובם מפרי העץ, אם כן למה יאמר הכתוב פרי האדמה.

במדרש ושמחת בכל הטוב, אין טוב אלא תורה, דכתיב כי לקח טוב נתתי לכם, לפיכך משה מזהיר את ישראל עשר תעשר' והוא תמוה.

על פי הידוע מש"כ בספה"ק **עבודת ישראל** (פ' בחקותי) על המשנה (אבות ג' ב') רבי חנינא סגן הכהנים אומר, **הוי מתפלל בשלומה של מלכות שאלמלא מוראה, איש את רעהו חיים בלעו.** דהנה עיקר העבודה לה' יתברך הוא על ידי האהבה הגדולה ולהיות שוגה בה תמיד, כאלו חולת אהבה אנו, עד שמגודל האהבה יוכל האדם לבוא לידי כלות הנפש ותשוקתה להיפרד מהגוף, כדי להתדבק במקור החיים, ואמרו חז"ל (אבות ד' כט) ועל כרחך אתה חי, שתצרף בעבודתך בחינת יראה וחרדה, ועל ידי בחינת היראה נתהוה בחינת צמצום והגבול, וישוב דבור על מכונו, וזהו שאמר רבי חנינא סגן הכהנים, '**הוי מתפלל בשלומה של מלכות**', כלומר שתתפלל לה' שיתן שלמות של מלכות שמים, דהיינו האהבה וגם היראה בעת שתמליכו אותי בתורה ובמצוות, '**שאלמלא מוראה**' פירש שלולא היראה ותעבדו רק בבחינת האהבה, '**איש**' רומז להקב"ה, '**את רעהו**' זה האדם שעבדו בדביקות, יהיו '**חיים בלעו**' כי מחמת הדביקות יתפרד הנפש מן הגוף, לכן תתפלל גם בעד היראה, וזהו שלומה של מלכות, עכדה"ק.

ובזה יש לפרש המשנה (אבות ג' ט') **רבי חנינא בן דוסא אומר כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת**, פי' כי אם יש לאדם העובד את ה', גם בחינת היראה, אז יש קיום לעבודתו, וזהו חכמתו מתקיימת. והבן.

והנה בהבאת ביכורים היו נוהגים בשמחה יתירה עד מאוד, כמבואר במסכת ביכורים, והגיעו עי"ז למדריגת אהבה גבוה, לכן בא הכתוב ואמר '**ולקחת מראשית כל פרי האדמה**', להזכיר בזה את יום המיתה כי אדם יסודו מעפר וסופו לעפר, להביא את האדם לבחינת היראה גם כן, ועל ידי זה יוכל להתקיים בעבודתו, וכן יש להוסיף בזה מש"כ בספה"ק **נועם אלימלך** (בפרשתן) לפרש לשון התנא (ביכורים פ"ג מ"א) כיצד מצות ביכורים, אדם יורד לתוך שדהו וראה תאנה שבכרה **כורך עליו גמי** וכו', פירוש, יזכור לו יום המיתה איך הוא מונח בקבר ויצמיח עליו גמי ועשב, עכדה"ק, לפי המבואר לעיל י"ל דעל ידי שיזכור יום המיתה יוכל לבוא לידי בחינת היראה, ויהי' עבודתו בשלימות.

ובזה יש ליתן **טעם למנהגן של ישראל** בברית מילה, שנוהגים לתת את הערלה בעפר, וכן בחתן נותנים אפר על ראשו קודם החופה, ולפי הנ"ל יש לומר כי בזמני שמחה הכי גדולים, כגון בברית מילה שעדיין עושין אותם בשמחה, וכן בשמחת נשואין, אזי נותנים עפר ואפר כדי להביא את האדם למידת היראה, ועל ידי האהבה והיראה גם שניהם יהי' שלם בעבודתו.

והנה כתבו **התוס'** (בבא בתרא כא ע"א ד"ה כי) כי על ידי שאכלו מעשר שני בירושלים וראו כהנים בעבודתן ולוים בדוכנם וישראל במעמדם, על ידי זה נתעוררו ליראת שמים, כנאמר (דברים יד כג) ואכלת לפני ה' אלקיך במקום אשר יבחר לשכן שמו שם וגו' 'למען תלמד ליראה את ה' אלקיך' כל הימים, עיי"ש דבריהם.

ובזה יתבאר המדרש, **ושמחת בכל הטוב אין טוב אלא תורה**, כי פקודי ה' ישרים משמחי לב, ועסק התורה מביא את האדם למדת האהבה והשמחה, **לפיכך משה מזהיר את ישראל עשר תעשר** וגו', ועל ידי שיעלו מעשרותיכם לירושלים ויראו כולם עוסקים בעבודתן, מזה יתעוררו לבחינת היראה, ויהי' שלומה של מלכות. והבן.

❖ ❖ ❖